

“Davacı vekili; müvekkilinin tapu ile maliki bulunduğu bulunduğu Zonguldak İli, Merkez, Dilaver Mahallesi, 1013 ada 1 nolu parsel üzerinde bulunan 4 adet bina ve eklentilerinin davalıların hatalı kömür üretimi nedeniyle oluşan tasmandan dolayı meydana gelen çökmeler sebebiyle hasar görek tamamen kullanılamaz hale geldiğini, mahkememizin 2010/190 D. İş sayılı dosyasında alınan bilirkişi raporu ile zarar ve nedenlerinin tespit edildiğini belirterek, yıkım, enkaz nakliye ve yeniden inşadan dolayı uğradığı zararlardan fazlaya ilişkin haklarını saklı tutup 10.000,00.-TL zararın tespit tarihi olan 06/12/2010 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı TTK Genel Müdürlüğü vekili; dava konusu taşınmazın 3303 sayılı Taş Kömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun hükümleri uyarınca tespit ve tescil edildiğini, bu kanun hükümleri uyarınca taşınmaz malların sahiplerinin maden işletmeciliği sebebiyle meydana gelen zararlardan dolayı bir hak ve tazminat talep edemeyeceklerini, ayrıca rödvans işletmecisi diğer davalı ile yapılan sözleşmenin 15. maddesi hükmü uyarınca üretim faaliyetleri esnasında işletmeci tarafından özel kişiye veya kamuya ait mallara veya taşınmazlara verilecek her türlü zararın sorumluluğunun işletmeciye ait olduğunu belirterek, davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı Demir Mad. Pet. Ür. İnş. Tur. Nak. San. Tic. A.Ş. vekili; dava konusu taşınmazın 3303 sayılı Taş Kömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun hükümleri uyarınca tespit ve tescil edildiğini, bu kanun hükümleri uyarınca taşınmaz malların sahiplerinin maden işletmeciliği sebebiyle meydana gelen zararlardan dolayı bir hak ve tazminat talep edemeyeceklerini, davalılar arasındaki sözleşmenin davalı TTK ile müvekkili arasındaki ilişkiyi düzenlediğini belirterek davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkememizce 2011/255 E 2013/411 K sayılı karar ile dava konusu yapının bulunduğu taşınmazın 13/12/2011 tarihli bilirkişi raporu uyarınca 3303 sayılı Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun kapsamında kalması nedeniyle davanın reddine karar verilmiş karar yasa yollarından geçerek 27.12.2016 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı tarafın başvurusu sonucunda Anayasa Mahkemesi'nin 01.12.2022 tarihli kararı ile davacının mülkiyet hakkının ihlalinin ve sonuçlarının giderimi için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunduğu değerlendirilmiştir.,

Mahkememizce dosya yeni esasa kaydedilerek yargılamaya başlanmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1 No'lu Ek Protokolün 1. Maddesinde; "Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir. Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka harçların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez." düzenlemesi yer almaktadır.

Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesinde; "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz" düzenlemesi ,

Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin korunması" kenar başlıklı 40. maddesinin birinci fıkrasında ise ; "Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlâl edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir." düzenlenmesi yer almaktadır.

Mülkiyet hakkı; kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, semerelerinden yararlanma ve tasarruf etme olanağı veren bir haktır. Bu bağlamda malikin mülkünü kullanma, semerelerinden yararlanma ve mülkü üzerinde tasarruf etme yetkilerinden herhangi birinin sınırlanması veya mülkünden yoksun bırakılması mülkiyet hakkına müdahale teşkil eder.

İtiraza konu 3303 sayılı Kanun'un 3. maddesinde ; 'Bu Kanuna göre tespit ve tescil edilen taşınmaz malların sahipleri; madenler üzerinde herhangi bir hak iddia edemezler, işletme ve arama hakları yoktur, maden işletmeciliği sebebiyle meydana gelen zararlardan dolayı bir hak ve tazminat talep edemezler. Madenleri işleten kurum veya tahsis sahiplerinin arama ve işletme hakları aynen devam eder, iş ve emniyet sahaları ile bu sahaların uzantısı içinde mevcut her türlü yeraltı ve yerüstü tesisleri aynen muhafaza edilir. Bu Kanuna göre tespit ve tescil edilen taşınmaz malların sahipleri, mülkiyet hakkına dayanarak bu konularda bir hak ve tazminat iddiasında bulunamazlar. Bu hususlar tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilir." düzenlemesi bulunmaktadır. Davacının davalılar tarafından yapılan madencilik çalışmaları sırasında tasman etkisiyle binalarının ve eklentilerinin zarar gördüğü iddiasına dayalı tazminat talebinin dolayısıyla mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının incelenmesine 3303 sayılı Yasa'nın 3 maddesi engel olmaktadır. AİHM 1 nolu Ek protokolün 1 maddesi uyarınca da mal ve mülk dokunulmazlığı hakkına müdahale eden bir tedbirin meşru bir amacın gerçekleştirilmesi hedefiyle demokratik bir toplumda gerekli olması gerekmektedir. Bu tedbirin toplumun genel yararının gerekleri ve bireylerin temel haklarının gerekleri arasında adil bir denge gözetmesi şarttır. (Sporrong ve Lönnroth İsveç 23 Eylül 1982) Böylesi adil bir denge bireysel mülk sahibinin "bireysel ve aşırı bir yük" altına sokulduğu durumlarda gerçekleşmiş olmayacaktır. Mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kamu yararının amacına dönük olması yeterli olmayıp ayrıca ölçülü olması, malike aşırı ve orantısız bir külfet yüklememesi gerekir. İtiraz konusu madde kusurlu kusursuz ayrımı yapmaksızın hiçbir tazminat davası açılmayacağını düzenlemekte bu nedenle de mülkiyet hakkının ve etkili hak arama hakkının ölçüsüz biçimde sınırlandırılmasına ve orantısız bir külfet yüklenmesine neden olmaktadır. Bu nedenle de itiraza konu Yasa maddesinin Anayasa'nın 35 maddesi ile güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak 40 maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkına aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle 3303 sayılı Yasa'nın 3 maddesinin Anayasa'nın 35. ve 40. maddelerine aykırı olduğu ve iptalinin gerektiği kanaatiyle 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152. ve 6216 sayılı Kanununun 40. maddesi uyarınca Yüksek Mahkemenize başvurmak gerekmiştir.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Anayasanın 152. maddesi uyarınca Anayasa'nın 35 ve 40. maddelerine aykırılık teşkil eden 3303 sayılı yasanın 3. maddesinin iptali yönünden itiraz yolu ile incelenmek üzere Anayasa Mahkemesine başvurulmasına,

2-Anayasa'ya aykırılığın değerlendirilmesi için dosya içeriği ve belgelerin onaylı listesinin dizi listesine bağlanarak bir dosya halinde Anayasa Mahkemesine gönderilmesine,

Esas Sayısı : 2023/117
Karar Sayısı : 2023/121

3-Dosyanın ve istemin noksansız olarak Anayasa Mahkemesine ulaşmasından itibaren başlamak üzere 5 ay süre ile Anayasa Mahkemesi tarafından verilecek kararın beklenilmesine,

4-Yasal düzenleme ile belirlenen 5 aylık sürede karar verilmez ise ilgili yargılamanın yürürlükteki hükümlere göre (Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkında karar kesinleşinceye kadar gelirse Anayasa Mahkemesi hükmüne uyulması koşulu ile) sonuçlandırılmasına, karar verildi.”